

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 13. oktober 2010
Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2010-748/21-0472
Dok.: KHE41479

Notat til Folketingets Europaudvalg om afgivelse af indlæg i EU-domstolens præjudicielle sag C-292/10, Buschmann

1. Indledning

Den tyske Landsgericht Regensburg har forelagt EU-domstolen en række spørgsmål til brug for den tyske domstols vurdering af, om der er værneting i Tyskland i en sag om krænkelse af personlige rettigheder via offentliggørelse af et billede på en internetportal.

De præjudicielle spørgsmål drejer sig bl.a. om fortolkningen af forskellige bestemmelser i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (herefter Bruxelles I-forordningen).

2. Sagens faktiske omstændigheder

Den tyske statsborger Cornelia Buschmann (herefter sagsøger) har anlagt sag i Tyskland mod Cornelius de Visser (herefter sagsøgte), som er indehaver af internet-domænet og ansvarlig for internet-websiten www.gang-bang-party.de.

Sagsøgte er på kolofonen på internetsiden angivet som domæneindehaver med en adresse i Nederlandene. Forkyndelse har imidlertid ikke været mulig, da adressaten er ubekendt på adressen, ligesom sagsøgte ikke er tilmeldt folkeregisteret i Nederlandene. Det er således uvist, hvor Cornelius de Visser har bopæl.

Sagen er anlagt, fordi sagsøgte på sin hjemmeside under linket fotos og videoer offentliggjorde billeder af sagsøgeren, hvor sagsøgeren er delvist nøgen. Sagsøgeren blev gjort opmærksom på billederne af kollegaer i marts/april 2009.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Sagsøgeren har forklaret, at billederne er blevet taget 2003 i forbindelse med, at sagsøger skulle deltage i et ”party”. Der var ikke indgået aftale om, at billederne kunne videregives eller offentliggøres på internettet.

Et af de centrale spørgsmål i sagen er, om retssagen kan gennemføres i Tyskland, selv om sagsøgte må antages ikke at være bekendt med sagsanlægget.

Den tyske Landgericht Regensburg har derfor forespurgt EU-domstolen, om EU-retten er til hinder for en såkaldt offentlig forkyndelse i henhold til national ret. Den tyske domstol har endvidere spurgt, om Bruxelles I-forordningens artikel 26, stk. 2, er til hinder for afsigelse af udeblivelsesdom. Den tyske domstol har endvidere spurgt, om Bruxelles I-forordningens værnetingsregler også finder anvendelse i tilfælde, hvor den sagsøgtes opholdssted er ukendt.

Et andet centralt spørgsmål i sagen er, om den tyske Landsgericht Regensburg i givet fald vil være kompetent til at behandle sagen i henhold til artikel 5, nr. 3, i Bruxelles I-forordningen, hvorefter en person, der har bopæl på en medlemsstat område, kan sagsøges i en anden medlemsstat i sager om erstatning uden for kontrakt ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå.

Den tyske Landsgericht Regensburg har derfor bl.a. forespurgt EU-Domstolen om udtrykket – det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå – skal fortolkes således,

- at den forurettede i sagen kan søge et forbud nedlagt mod netstedets indehaver, uafhængigt af, hvor indehaveren er etableret, og også ved retterne i den medlemsstat, hvor netstedet kan besøges, eller
- om retterne i en medlemsstat hvor indehaveren af netstedet ikke er etableret, kun er kompetente, hvor der foreligger en særlig tilknytning (indlandstilknytning), der rækker ud over den blotte mulighed for at kunne besøge netstedet. Hvis der kræves en sådan særlig indlandstilknytning, ønsker den tyske Landsgericht Regensburg endvidere fastlagt, efter hvilke kriterier indlandstilknytningen skal vurderes.

3. Den danske interesse i sagen

Bruxelles I-forordningen finder anvendelse i Danmark på mellemstatsligt grundlag som følge af en parallelaftale med EU, der er gennemført i dansk ret ved lov nr. 1563 af 20. december 2006.

EU-domstolens vurdering af de rejste præjudicielle spørgsmål om fortolkning af bl.a. Bruxelles I-forordningen vil derfor bl.a. have betydning for, i hvilket omfang danske statsborgere, hvis adresse er ukendt, kan sagsøges i andre medlemsstater, og i hvilket omfang personer med statsborgerskab i de øvrige medlemsstater, hvis adresse er ukendt, kan sagsøges her i landet.

Efter dansk ret er det i almindelighed en betingelse for, at en civil retssag kan gennemføres, at stævningen forkyndes for sagsøgte. Hvis sagsøgtes bopæl eller opholdssted eller arbejdssted ikke kan oplyses, kan stævningen forkyndes i Statstidende, jf. retsplejelovens § 159. I sådanne tilfælde kan retssagen således efter dansk ret gennemføres, selv om sagsøgte ikke er bekendt med sagsanlægget.

Det bemærkes i den forbindelse, at der for tiden verserer en anden sag – C-327/10 Lindner – ved EU-Domstolen, der ligeledes vedrører spørgsmålet om gennemførelsen af en retssag mod en person, hvis adresse er ukendt. Den danske regering afgiver skriftligt indlæg i denne sag.

EU-domstolens fortolkning af Bruxelles I-forordningen vil herudover kunne få betydning for, i hvilket omfang personer, der er bosat her i landet, kan sagsøges i andre medlemsstater for at have offentliggjort informationer på internettet, der potentielt krænker andres personlige rettigheder, og i hvilket omfang personer, der er bosat i de øvrige medlemsstater, vil kunne sagsøges her i landet i tilsvarende sager.

I det omfang Bruxelles I-forordningens regler giver sagsøgeren mulighed for at anlægge en sag i flere forskellige medlemsstater, vil sagsøgeren kunne vælge at anlægge sagen i den medlemsstat, som har den for sagsøgeren mest favorable lovgivning og/eller retspraksis (forumshopping).

Muligheden for, at danske medier kan blive sagsøgt i England for udtalelser gengivet i de danske medier via internettet, som ikke ville give grundlag for sager om ærekrænkelser her i landet, har givet anledning til bekymring.

EU-domstolens besvarelse af de præjudicielle spørgsmål, der er stillet i nærværende sag, vil kunne have betydning for, i hvilket omfang Bruxelles I-forordningens regler fremover giver mulighed for forumshopping i bl.a. sager om krænkelser af privatlivets fred eller ærekrænkelser.

Det bemærkes i den forbindelse, at der for tiden verserer to andre sager – C-509/090 e-Data Advertising og C-161/10 Martinez et Martinez – ved EU-Domstolen, der ligeledes vedrører fortolkningen af Bruxelles I-forordningens artikel 5, nr. 3. Den danske regering har afgivet skriftligt indlæg i begge sager.

4. Regeringens stillingtagen

Efter den danske regerings opfattelse er det ikke i strid med kravet om adgang til en retfærdig rettergang, at en retssag kan gennemføres efter en offentlig forkyndelse, når forkyndelse umiddelbart over for sagsøgte trods rimelige bestræbelser herpå ikke har kunnet gennemføres inden for en rimelig tid.

Efter den danske regerings opfattelse er det endvidere ikke i strid med Bruxelles I-forordningens artikel 26, stk. 2, at afsige udeblivelsesdom i et tilfælde, hvor forkyndelse umiddelbart over for sagsøgte trods rimelige bestræbelser herpå ikke har kunnet gennemføres inden for en rimelig tid.

Det fremgår af Bruxelles I-forordningen, at de fleste af forordningens værnetingsregler gælder, når sagsøgte har bopæl i en medlemsstat – enten den medlemsstat, hvor sagen er anlagt (artikel 2), eller en anden medlemsstat (artikel 3). Hvis sagsøgte ikke har bopæl i nogen medlemsstat, afgøres kompetencen som udgangspunkt i hver enkelt medlemsstat efter medlemsstatens egen lovgivning (artikel 4).

Ved afgørelsen af, om en part har bopæl på den medlemsstats område, hvor sagen er anlagt, skal retten anvende denne stats interne lovgivning (artikel 59, stk. 1). Hvis en part ikke har bopæl på den medlemsstats område, hvor sagen er anlagt, skal retten ved afgørelsen af, om parten har bopæl på en anden medlemsstats område, anvende denne anden medlemsstats lovgivning (artikel 59, stk. 2).

Efter den danske regerings opfattelse følger det heraf, at hvis sagsøgte ikke har nogen bopæl hverken i den medlemsstat, hvor sagen er anlagt, eller i en anden medlemsstat (efter de respektive medlemsstaters lovgivning), afgøres kompetencen efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor sagen er anlagt.

Det er endvidere den danske regerings opfattelse, at værnetingsreglen i artikel 5, nr. 3, bør fortolkes strengt, således at der i sager om påståede krænkelse af personlige rettigheder, der er forvoldt ved offentliggørelse af informationer på internettet, skal være en særlig tilknytning til den medlemsstat, hvor retten er beliggende, og at denne tilknytning skal række ud over den blotte mulighed for at besøge den omhandlede hjemmeside på et for sagsøgeren forståeligt sprog.

En lempelig fortolkning af værnetingsreglen i artikel 5, nr. 3, vil kunne føre til, at der i sager vedrørende krænkelse af personlige rettigheder som følge af offentliggjorte informationer på et netsted, vil være værneting i adskillige medlemsstater. Sagsøgeren får derved mulighed for at vælge at anlægge sagen i den medlemsstat, der har den for sagsøgeren mest gunstige lovgivning og/eller retspraksis (forumshopping). For den, der ønsker at offentliggøre informationer på internettet, indebærer sagsøgerens mulighed for forumshopping, at det bliver vanskeligere at forudsige, om offentliggørelse af de pågældende informationer vil kunne krænke personlige rettigheder.

Efter den danske regerings opfattelse, bør muligheden for forumshopping begrænses i videst muligt omfang af hensyn til netstedets indehaveres og andres mulighed for at forudsige deres retsstilling forud for offentliggørelse af informationer på internettet.

For så vidt angår spørgsmålet om, efter hvilke kriterier, en sådan særlig tilknytning skal defineres, bør der efter regeringens opfattelse lægges vægt på, at udfaldet af vurderingen i videst muligt omfang bliver forudsigeligt ud fra de pågældende kriterier. Der må derfor stilles krav om, at de offentliggjorte informationer eller netstedet *retter sig særligt* mod den pågældende medlemsstat, eller krav om, at de offentliggjorte informationer *objektivt har en særlig tilknytning* til den pågældende medlemsstat. Det vil således ikke være tilstrækkeligt, at udbredelsen er formuleret på et for sagsøgeren forståeligt sprog. Der har endvidere ikke betydning for konstateringen af inldlandstilknytningen, hvor mange gange en anfægtet website er blevet besøgt i den stat, i hvilken retten er beliggende.